

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, egy a lap s'ellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petitsor 5 kr
Kétszeri közlésnél 4 kr
Háromszori közlésnél 3 kr
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 10 kr

Jóteköny egyesületek.

(M.) Az emberi nem társadalmi élete egy folytonos harc; harc és küzdelem a létért.

E harcból sokan győzedelmesen kerülnek ki, kik a nehézségeket leküzdve, anyagi függetlenséget, jólétet biztosítanak maguknak, vagy ahhoz szerencsés viszonyok folytán örökségképen hozzájutottak azt megőrizni, megtartani tudják.

Vannak azonban a társadalomnak sebesültjei és halottjai. kik a küzdelemben legyőzettek, akár önhibájok folytán, akár más szerencsétlenségek következtében.

Sajnos, hogy a műveltség terjedésével, nehezebbé lesz napról napra e harc s folyton többen lesznek az áldozatok. Legáltalában a tapasztalat azt mutatja, hogy éppen a művelt nyugat európai nagy városok dús, gazdag, független társadalmi osztályai mellett, ott küzd a nyomorral az alnép, a társadalom sebesültjei és bukottjai.

De éppen az a társadalom, mely az enyém és tiéd érti harczában közvetve — nem félünk kimondani — oka lett gyakran az egyes szerencsétlenek szánandó sorsának, hivatva van emberbaráti könyörületből segíteni, istápolni, a fájdalom sebeit gyógyítani, a bukottakat felemelni.

E nehéz feladatot azonban a társadalom egyesei egyenkint nem oldhatják meg teljesen, arra többeknek kell összeállani. Ez okból jönnek létre a jóteköny egyesületek.

A mi városunk a jótekönyiség terén

nem áll utolsó helyen, bár nem mondhatjuk azt sem, hogy többet ne tehetne. A városi jóteköny nőegylet, az izraelita nőegylet, a polgári leányiskolai társulat, az övönkénti egylet mind ezen téren gyakorolják jobban vagy kevésbé a jótekönyiség magaslatos művét.

De midőn ezt konstatáljuk városunkról, nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy vidékünk nem minden községében tapasztalható az üdvös mozgalom a jótekönyiség gyakorlására ily mértékben.

Örömmel halljuk tehát a jó hírt, hogy Gyoma e napokban egy jóteköny nőegyletet alakított. Ezen jóteköny nőegylet megismeretetésére szabadon a megnyitó beszédből, melyet Grimm Zsigmond lapunk munkatársa júl. 1-én Gyomán mondott, a következőket közölnünk:

„Komoly az ok, mely bennünket ma összegyűjtött. Egy zsidó nőegyletet akarnak kegyetek alakítani. Engedjék meg nekem, ha már egyszer megjelentem kegyetek között, e két szót megmagyaráznom: nőegylet és zsidó.

Úgy látszik már az emberek teremtése óta kijutott a nőknek az a nemesebb feladat, hogy az emberiség szenvedéseinek segítsenek. Úgy látszik, hogy ők mintegy arra születtek, hogy az emberiség fájó sebeire balzsamot csepegtessenek. Úgy látszik, hogy különben lehetetlen volna a siralomvölgy férfilakóinak mindazt a szenvedést elviselni, a mit a gondviselés rájuk rótt. És a századok folyamánban megerősítést nyert e fel-

adásra hivatkozom, midőn azt mondom, hogy a nők kiváló hivatással bírnak jótekönyűségeik gyakorlására.

De természetesen, egy magában állva, kevés az, a mire egy ember képes. Éppen azért szükséges, hogy szövetkezzenek egymással, hogy a mi talán egynek kivihetetlen, együttes erővel elérhető legyen. Szerencsés gondolat tehát, hölgyeim, hogy kegyetek midőn városunkat jótekönyűségeikkal elhalmozni kívánják, összesen együttvéve látnak e nemes földathoz és csak üdvözölni lehet az eszmét. hogy kegyetek, szívük nemesebb sugallatának engedve, jóteköny zsidó nőegyletet alakítanak. Kegyeteké lesz aztán a szép feladat a nyomoron a melyen eddig egyenként és éppen ezért csak részben segíthettek, teljesen enyhíteni; kegyeteké lesz a feladat minden közművelődési célú tevékenységük szerint előmozdítani. S ha, talán évtizedek múlva, az egylet kiható működése folytán, nem lesz nyomorgó a városban; a közművelődési intézetek virágozni fognak s nem lesz gyermek, ki tél idején ruha nélkül és serdülő korában oktatás nélkül marad, nem lesz beteg, ki ápolást, s nem lesz társadalmi baj, a mely megszüntetést ne nyerne: akkor az unokák áldó keze fog az ég felé emelkedni, halát adva azoknak, kik e szent percekben egy nemes intézmény létesítésén fáradoztak.

Rátérek most arra a kifejezésre, hogy „zsidó”. Miudenekelett kijelentem, hogy nem tévedésből mondtam a szót így, szánt szándékkal kerültem azt a másik kifejezést,

TÁRBUZA.

A buza ellenségei.

(Aratási tárca.)

Péter-Pál, e két apostol neve, mely pirosat mutat a naptárban, hej be sokat jelent a nagy magyar földön! azt tartja a néphit, hogy ezen a napon megszakad a buza töve, a szalmája megsárgul, kalásza, mely eddig kényelmesen hímblózdott a futó szellők szárnyain, megszendül, a toklásza érdes, kemény és borzos lesz, mint az öreg ember bajusza, aztán pedig mikor a nyári verő acélössá eléri a püffeteg buzaszemet: a buza vetés összegörnyed. a kalász meghajlik mint a vén ember ősz feje.

Hát bizony hosszú pályafutása, sok baja ellenség: és betegsége van ennek ami legfőbb kincsünknek, a buzának. Nem hiába mondják, hogy sok baba közt elvész a gyerek: a buzával, is éppen úgy vagyunk. Vagy az egyik hibázza el, vagy a másik és egyik a másikra tolja a mulasztás hibáját.

Azt tartja a példaszó, hogy ki mint vet. úgy arat; hát bizony sok igazság van ebben, mert a jó vetés első lépés a jóterméshez, és ámbár bizonyos, hogy a mi jó és közös édes anyánkat, az anyaföldet nem lehet megcsalni, a miképen azt a példának okából nagyságos Vöröshegyi Dávid ur és az ő „tanulmányos gazdatisztje” cselekszik:

még se a gazda ember ura ám egészen a jó munkának, jó vetésnek.

A mi termékeny és tejtől-méztől folyó nagy-magyar alföldünk sem az már; a mi régen volt; az előtt nagy kelletlenül valahogy fölkarcolták a hátát a két mokra ló által vont fa-ekével és ő híven megtermette a buzát minden esztendőre olyan mennyiségben, hogy helyét sem találtuk a föld színén, úgy ástuk le a föld mélyébe, dohos mély vermekbe; mitőlünk élt török, tatár, német és francia. És mi nehogy megbecsültük volna mind-ezekért a mi közös anyánkat, az édes anyaföldet, de ép ellenkezőleg visszaéltünk a jóságával mint a hogy pazarló gyerek szokta kiélni az édes anya jóságát, gyüngességét: buzát vetettünk egyre másra, nem hagyunk pihenőt, nem adunk jó munkát a földnek és hordtuk ki a sok szép buzát, vizen és szárazon a gránicon túli szomszédokhoz, hozván haza érte selymet, bársonyt és piperét és egyéb hivalkodó ujmódi szerszámokat.

Aztán, hogy a család népessége lassacskán meg-megszaporodott és nem futotta többé az uri mód, csak nem akartunk föltagyni a könnyű élet sorjával hanem új cselekedéseket találtunk a fejünk. A hatvanas évek elején volt, hogy néhány szük termés után az az okos gondolat jutott ennek az országnak az eszébe, hogy hát minek is csatangoljon szerteszéjjel, vadon és bárdolatlanul az a három folyó a magyar sík alföldön és minek engednők meg, hogy a Tisza, Körös, Maros vegyék el a

javabéli üserejü földeket, a melyek tulajdokép nekünk dukálnak.

Ugy is történt aztán, hogy nagy lapoczkáig erő csizmákban német inzellérek jövének be az országba (magyar emberhez az ilyen munka nem illik!) és hoztak magukkal tömérdek olasz munkást, (éhes, rongyos népséget, mely odahaza ablakába teszi ki a csontokat, eldicsekedni a járókelők előtt, hogy ő az nap hust evett!) mondom megkezdődött a nagy munka, sok ezer kéz es pénz erejével gátat vetettek a zabolátlan folyók zavaros hajjai elé, összeszorították őket keskeny mederbe és ezáltal nyertünk is néhány millió dusan termő földet, úgy hogy ott, a hol ezelőtt a bőmbika bűgött, béka kuruttyolt és vadrucza költötte ki fiait, a káka tövén, csakamar fehér tanyák magasbameredő szénaboglyák kandítottak ki az akácfa lombjai közül és zizegő kalászok tengerén hullámokat vert a nyári szellő.

Bizony jól is viselték magukat azok az új földdek! Ötször hatszor bujatermést adtak egymásután és a magyar gazdák sorra és szivesen elcseregették az ő jó partos öreg földeiket egypár hold új földért meyeiken csak úgy elcsenevészett a vetés a hatvanas évek aszályos tavaszain. Némelyik tapasztalt öreg gazda csak csóválgatta a fejét: „Nem jó vége lesz ennek — azt mondja — ha a bögyös magyar menyecske szük pruszlikba szorítják, akkor nem ám a menyecske bordája török be, hanem a pruszlik vasa bomlik és szakad meg!”

hogyan izraelita. Mert igaz ugyan, hogy Izrael gyermekei vagyunk, de úgy látszik, hogy azt a kifejezést „zsidó” szeretik s talán ma inkább, mint valaha, gúnynév gyanánt használni. Nos tehát, mi megmutatjuk, hogy mi nem szégyeljük magunkat zsidóknak vallani. Sőt, a mennyiben mind azon kötelességnek, a melyet a haza és a becsület feladatunkká tett, eleget teszünk; a mennyiben elkövetünk mindent, hogy ezt a szeretett hazát, melynek szeretetért annyi csúfságot kell eltűrniünk, virágzásában elősegítsük; a mennyiben mint a hazának lakói, minden közmivelődési emberbaráti czélhoz — felekezeti különbség nélkül — hozzájáruljunk: nyíltan kimerjük mondani hogy tesszük ezt zsidó-lé-ünkre. És ezért kérem önöket tisztelt hölgyeim, maradjanak meg e kifejezésnél, hogy zsidó a melyhez eddigelé roszakaróink annyi gyalázatot fűztek, de a melyet fényessé tenni a mi hivatásunk.

Más feladat már most a mi álláspontunkat, melyet mint a magyar zsidó elfoglalunk, megvilágosítani. De azt hiszem a Kegyetek körében, hölgyeim, fölösleges e fogalom magyarázására vállalkoznom. Hisz talán Kegyetek között is ülnek oly anyák, kik midőn a magyar haza vért és életet kívánt áldozatul, fiaikat csatába küldték és a fiak mentek, vérökkel áztatták e drága hon minden háttját, s szívök utolsó dobbanása, lelkök utolsó gondolata is a hazáé volt. Most nem kíván hazánk a fiaikért remegő anyáktól ily áldozatot, csak azt kívánja hogy ösmerjük meg nemzetünk szívét lelket; ösmerjük meg a nemzet legdrágább kincsét, anyanyelvünket; legyünk szívre lélekre magyarok és ekkor bátrabban alakíthatunk egyleteket, melyek a zsidó nevet viselik. Akkor majd a Kárpátoktól le az Aldunáig magyar szó zeng minden ajkon, magyar szív ver minden kobelben, akkor ha a haza azt kívánja minden fia kivétel nélkül, örömmel ontja érte szive ujjolsó csepvét is s utolsó gondolata is az lesz, hogy „Eljen a haza!”

Mi örömmel üdvözöljük a megalakult egyesületet, mert abban a meggyőződésben élünk, hogy a jótékony hitfelekezeti különbség nélkül minden nemesen gondolkozó léleknek egyik legszebb erénye.

Fővárosi levél.

(Az a híres utca.)

Megénekeltek költők; regény írók meséikbe szőtték; s a divat postákból a „vácsi utca” neve soha ki nem maradt.

Éveken át a magyar főváros fő disze vala. Sőt még ma sem vesztett semmit nyibuszából, bár lefelé áll már a szekereknek rúdja.

Úgyis történt; a miként a tagos parasztlánynak tövishez, göröngyhöz szokott lába nem tûri meg a fájatos uri cipelét, azonképen . . . no de várjuk be a sorját!

Azt beszél a nép, hogy isten ő szent felségének anyai dolga baja van szüles e nagy világ összes embereivel, állatjaival, hegyeivel és völgyeivel, hogy ambár irva vagyon, hogy az ő hire tud’ a nélkül egy madárka sem esik le a földre a jegenyék magas koronájára rakott fészekből és az embereknek egyetlen hajukszála sem hull alá fejük rül az ő bölcs tudomása nélkül: még sem káptalan az ő feje sem, hogy nyilvánartsa, ki kinek a fejét verte be a Lukács napi búcsun, ki nem szemzte le olvasóját a nagypénteki ájtatosságon és melyik leányzó melyik legény után sóvárog, fohászodván hozzá — és a többi.

Egy szóval, a hogy a mesterek szokták, ő is tart legényeket, segédekét, kik egyik-másik birodalom ügyét-baját igazságát és időjárását igazgatják.

No a mi országunknak az időjárását is nyilván valami kikapós legényére bízhatta a Mester, a ki —nem tudom én—vagy nagyot alszik gyakran, vagy pedig átkacsingat nyilván a gráníczon, ahhoz a szűzi hajadonhoz, aki a lengyel szomszédok védangyala, mert annyi bizonyos, hogy sokszor három hónapig sem ereszti meg az esők zsilipjeinek csapját; máskor meg egy hónapon át be se dugja és ez idő alatt — tanum rá a közelebbi

Hatalmas vetélytársá támadt a fokozott igények szerint épült, elegans sugarútban, mely ha ugyan egy-egy silány bérházával elárulja is az utóbbi másfél évtized válságait, azért számos oly előnyökkel bír, mik számára a legszebb utca dicsőségét hosszú időre biztosítani fogják.

De — fényes vetélytársá mellett is — a vácsi utca eléggé híres marad arra, hogy a drámaírók az ő életének hálados tanulmányozásával fel ne hagyjanak. Mert közönsége, az hű fog maradni hozzá.

Ide zárandokol a nagyváros eliteje, hogy megtudja Monasterlytől: mit határoztak Párisban az irányadó körök a közelgő évad felől. Itt szemléli meg Kollarits kirakataiban az ez idő szerint chikkes vagy doskoks kelengyékét. Itt mutatja be a férfi-világ aranyosabb része legeslegújabb formájú cylindereit s még újabb szabásu nyak kendőit. S itt tartatnak meg ezentúl is a mindkét nembeli fiatalság szív-ügyeinek „hivatalos órái.”

A híres utca életéből azonban nem csupán a hivatalos a megfigyelésre méltó. A nap minden szakasza új-új sajátos jellegzet kölesönöz ez utcának.

Azokban az órákban, midőn a hangadó körök még csak álmodásban produkálják mesterségüket: az utczaseprők és jövő menő kofak trécseléseit, kiabálásait dominálnak. No meg fenn a 3. 4. emelet ablakainál a kis madarak mondják reggeli köszöntőjüket ama frissebb embereknek, kik ott a magasban laknak s kiknek e madárdalon kívül alig jut egyéb osztályrészü a főváros költészetéből.

De ime, lenn más szereplők lépnek előtérbe s az utca képe lassanként megváltozik. Apró iparlovagok szeldelik át a tért, ki pálinkáért sietve az örökké szonjas legény számára; ki meg kezében a lábtü-művészet új (vagy legalább újított) remekeivel valamely koránkelő bölcsész-hallgató lakása felé tartva. De nem egyenes vonalban haladnak ezéjük felé; hanem igazi vargabetűket csinálnak. Itt egy hordárral, amott egy kofával, itt egy utczaseprővel, amott egy mili-márrival inceselkednek; csak a rendnek óreit kerülik szent borzalommal — míg nem lefordúlva a közeli utczasarkon hatalmas rikkantással könynyitnek szívükön.

Nem kevésbé sietős a dolguk a tú nagy mestereinek; vállukra vetett ruhadarabokkal mély gondolatokba merülve, lépdelnek tova az aszfalton — s nem figyelik meg sok öltéstől elgyengült szemekkel — a reggel költészetét.

Markos legények jönnek, fonott kosaraikban hozva a mamák és szakácsnők örökös délelőtti bosszúságát — a húst. És ime hölgyek tünnnek elő, kik műértő szemekkel pillantgatnak — nem ugyan a kosár tartalmára; mint inkább annak vivőjére. Őket — mint gyöngébb nemet — az erő minta-képei védelmükbe fogadják — a fehérképű pék-legényektől megoltalmazandók. S most már az oltalmazott nemek csak az az egyetlen

időjárás! annyi eső hull alá a magyar sík alföldre hogy egész esztendőre elég volna máskor.

Igy eset aztán meg az is, hogy a hetvenes évek elején annyi eső esett az országban, hogy az a békén folydogáló három ezüst szalag egyszerű csak bömblöve szakította át a gátakat és bősziútken követelte vissza az ő régi birodalmát. Elborította a szép fehér-tanyákat, az új földet a e k semmi becsületök nem volt többé és megint csak a béka brekegett a sűtőkemencében, a hol nem régiben izzó zsaratnok közt dagadó cipők pirultak barnára.

Azért is mondja olyan sokszor a magyar ember, hogy „idő a gazda”. Olyan szeszélyes idő jár itt az alföldön, hogy vajmi sokszor haszontalan minden jó törekvés, nem lehet korán elvetni a buzát, mert a kérges föld nem engedi az ekevesztet magába, később pedig annyi már az eső, hogy mindenütt viz fakad az eke után a barázdában. Ez a legfőbb baja a mi jó búzánknek.

De ha már kis kel és kidugja vékony fejét a föld kemény rögei közül, ott van egy másik ellensége, a mezei egér, az éhes varjú és egy új jövevény: a drótféreg. Ha már ezekkel is megbirkozott az a gyöngé hajtás, rá jön hol a kemény, hó nélküli tél, hol meg a nagy hóesés, melytől majd hogy meg nem fulad.

Kitelel mégit nagy ehezen. A márczius első meleg sugaraira már is hajtani kezd, kicsalja biztos fészekből a csabító verőfény, hogy az éjjeli fagy tövig lemaradossa. A gyöngye csira nem

bosszúsága, hogy az a boltos mindég oly sokáig méri a kávé s hogy most a ténsasszonyok meg a nyugtalankodó csemetéknek oly sokáig kell rá várniok. Mert hát az ő órájuk ez, szabad a vásár.

Hanem akadnak olyanok is, akik mélyen felháborodnak e reggeli költői j-leneiken — a jó vidékiek Friss koránkelő nép ez. Egy perczet nem mulasztana el a világerő a főváros élvezetéből s már hat órakor el-el dödögél a bezárt boltajtók előtt: lesve várva míg egyenként felnyitogatják.

Az élvezet azonban, mely számukra (s nem a sokáig alvó fővárosiaknak) lett fentartva az igazságos istenektől: nem közönséges élvezet. Ők sorba szemlélhetik a díszes üzletekbe tartó valódi divathölgyeket, a divatnak igazi megteremtőit, a varró-, hímző- és divatárus lányokat, kik még csak az imént fenn a 3. 4. emeleten hallgatták dagadó szívvel a madarak énekét — miközben ifjakra gondoltak. Most majd érzelmeiket behimzik azokba a rózsakba és lilomokba, melyk estére a járó-kelők figyelmét magukra vonják a kirakatban. S míg öltést-öltésre ejtenek, míg himet-himre varrnak: az ifjúság legszebb évei sebesen szárnyalva, fölöttük tovavonulnak — emlékül beesett orcáikat s kihalt, erőfelen szemekét hagyva hátra. De ők csak öitögetnek szomorúan, szótlan — műveikben elbeszélve mély bánatukat. Nézd azt a madarat, a nagyuri nő divatos kalapján, mint teregeti szárnyát, mint vágyik a magasba, mint vágyik szabadulni e kőhalmazból annak a bánatos lánykának vágódó, vergődő lelke az ott odavarázsolva. Figyeljétek meg, ha arra jártok e kalapokat s látni fogjátok: mennyi érzés, mennyi költészet, hány szív története van ráhalmozva azokra.

Künn az utcán kis gyermekek — vállukon taskával — mennek szaladgálva, meg-megállva, beszélgetve, nevetgélve, inceselkedve.

Kiválnak közülök a hazának 8-10 éves polgárai, ezek már nem tartják korakhoz méltóan nevetgélve menni az iskolába. Ők már túl vannak a balek-éveken.

— Te, az az Emil egy idő óta nagyon blasirt; nézd csak, ott jön a Kende Gyulával; egy szót sem szólnak egymáshoz! Talán a Mariska nem fogadta a köszöntését?

— Ah! dehogya! akkor nem ismered őt. Mondom neked, az az Emil nagyon affectál; én szóba sem allanék vele. — De igaz, olvastad a „pikáns lapok” legújabb számában azt a nevetéses történetet az özv. grófnéról?

— Igen! mondhatom, pompás egy darab. — Mondd csak, Károly, mit tartasz te a mostani divatról? Nem fölségesen áll a nőknek az a tournure?

— Ah! csak tíz évvel öregebb volnék! Külön csoportokban jönnek a középiskolák reményteljes növendékei. Itt főként a Pálmai legújabb affaireje képezi a beszélgetés tárgyát.

Jó kilenczre jár az idő, amikorkorra — újdívatu pálezaikat hajlitgatva, lassú léptekben, kez-

röstell újra is hajtani, a szeszélyes április már sok levélben találja, haragos zöld színbe öltözködik most már és az anyatóból sűrűn burjánzanak elő az oldalhajítások, hogy gyöngébb bár, de mégis szemes sarjukalász szemével meglőlteni segítség a gazda öblös zsákját.

Ekkor, mint a toladó kakuk, mely idezrea fészekbe szereti rakni tojásait, vagy mint a ravaszházi tolvaj — a dudva mindenféle faja üti ki fejét a zöld buzavetésből, hogy elszijja a buza elől a föld életadó nedvét.

A jó gazda ismeri már megannyi dudvafaj nevét és természetét. Itt van például a toladó, ragados szurokfű, a szeméretlen piros pipacs; a kesernyés konkoly, a mely mindenütt megél és mindég gazdag és kövér, mint a hentes és mindenütt bolbogul, mint a zsidó; a szemtelenül terpeszkedő kaskavirág, a szerény kik buzavirág, mely tiszta, ártatlan és szerény, mintha csak bocsánatot esdene szemérmes fajecskéje, azért a vakmerőségért, hogy létezni merészkedik; ott van továbbá a sárga ágasbogas vadrepce, mely szemtelenül sárga színbe akarja borítani a zöld vctést hogy irigy uralmát mutassa, mint türelmes férje felett a házsártos asszony.

Egy darabig csakugyan uralja is a tért a sárga virágú vadrepce, de ép mert olyan magasan szereti hordani kevély fejét, a természet alacsony növest rendelt neki és a buza június elején már diadalmasan túlnövi mérges vetélytársát, a ki lenn sűrű rejtékében bosszúsán hullatja el éret-

tyúvel kezükben — előtűnek a tudományok templomainak — kerüli. Ezek a tennapi lövésény fényes sikeréről beszélnek.

— Nem megmondtam, hogy a Budagyöngye lesz a győztes! Páratlan egy állat! Nem hiában! Kincsem-vér folyik ereiben! Hiába! lónak is születni kell! A születés, az minden! Hjal Kincsem-vér.

— „Minden csepje drága gyöngyöt ér” — szólal meg egy balek.

— Láttad az Eszterházi négyesét? Az oszt' a lépés. Hiába, csak maglátszik a lovon is, melyeknek a gazdája mágna!

S míg lassan lépegetve haladnak, gondosan szemügyre veszik az üzl-tbe tartó hölgyeket; miközben ledutóbbi kalandjaikat tárgyalják, megmegzavartatva a hintaikon hivatalukba tartó nagy urak kocsisának, vagy a Sándor utcába honatyákat szállító bérkocsisoknak kiáltásaitól.

E közben az utca teljesen bizonytalan jellegűt. A társadalom valamennyi osztályának legellentétebb czélokra törekvő elemei vegyesen jönnek-mennek, ki lassabban, ki sebesebben. E bizonytalan külsőt megtartja az utca úgy 11-ig amikor ismét mind határozottabb, egyöntetűbb színezet lesz uralkodóvá.

A képet, melyet a déli órák nyújtanak, bizonyos nyugodtság jellemzi, mit az étvágy szerzés czéljából sétáló nagy tömege kölcsönöz neki. De e lassan hömpölygő folyamból élesen kiválik két ellentétes áramlat, melyet az iskolából, hivatalból hazasietők idéznek elő.

Az emésztés óráinak csendjét csak egy-egy főrnak a turfra robogó fogata zavarja meg; dübörgésével arra intve a gondos mamákat, hogy az apróságokat a cseléddel a sétányra küldvén, maguk a sport pikáns élvezeteiben sietnek részt venni.

A délutáni órák egy darabig ismét bizonytalan jellegűek; a férfivilág munkával kevésbé terhelt része — új és új vonással járulnak a kép változatosságához, mely az esti órák közeleltével mindinkább állandó kifejezést nyert, — teljesen a sétálók dominálván a tért.

Megjött tehát a várvavart „hivatalos óra”; a bemutatók; az édes találkozások, bókók és megszólások órája; a legfontosabb pillanat a híres utca életében. Hány regény és dráma veszi kezdetét, hány lesz szövevényesebb és hány jut megoldásra ez órában! S mielőtt a mindkét nembeli fiatalság gyorsan váltott tekintetével tovább fúzi kalandjait; a mamák műértő szeméit ugyancsak foglalkoztatják a kirakatok kincsei, az emberi ügyesség e képzetet meghaladó remekei, melyektől senki meg nem vonna egy rövid pillantást... Itt az új kelengyék merész selyemhímzéseit vizsgálják, melyeknek láttára — kivált, ha pálmát ábrázolnak — még a gyáripar legesküdtebb ellensége is másnap bevallani kénytelen az országházban, hogy — hát — mégis csak van jövője a kézműiparosnak... Amott a virágüzletek előtt a pompás csokrok készítőinek

apró magvait, hogy ha már nem élhet, legalább — mint a dongó fullánkját — ő is mérget keverjen a jövődő vetés közé.

Csúf egy portéka a vadzab is, sokáig nehezen ismerzik ki a búzából, levelei úgy hasonlítanak azéhoz, mint egyik tojás a másikhoz, a gazda szinte örül az ő sűrű vetésének és nem is sejtí, hogy kigyót melenget a testén. A vadzabot is üldözik és gyűlölik széles e föld kerekén, mint a zsidót, de ő hosszabból csak annál jobban szaporodik és a mikor a leszámlálás ideje megérkezik mint a hydra dugja ki borzot fejét a szeléd buza-fejek közül és hasztalan forgatják a rosta kelepőit, ő meg akarja ke-criteni, az ő rossz gazdájának — kenyérét; a sok vadzab mindig eladósodott gazdára vall. Ezenkívül a vadzab, ha a zsákba már nem juthat, kihull a földre, jó téli bundája van, dacol a tél hidegével és ha az első tavasz nem is tud kikelni, kikel a harmadik, negyedik évben, miképen írva vagy, hogy az apák vétkeikért lakolnak az unokák harmad és negyedikéig; azonképen bünteti meg a vadzab az ő rossz gazdáját.

Veszedelemes ellensége a buzának az aszat is, ez a széles levelű tövises növény mely minden élő növényt kiirt gyökerének környékéről és aratáskor fűszelbi a marokverő lányok karjait. Az a hosszú sereg ember és gyermek, mely áprilisban a vetéseket járja, az aszat ellen visel irtó hadjáratot; az aszattot továbból vagdalák ki, de ha a tömérdek tóból

műzlesztés bírálják... Itt a népszínház csalógnyainak legujabb fényképei körül tömegesen csoportosulnak a férfiak, hogy ravasz észrevételeiket hallassák a divák tolettejei felett... És a nagy ember-ár hol össze-összetörölődve, hol meg-megritkúlva, zsihongva, zajongva hömpölyög fel és alá; — míg végre észrevétlenül széllyeloszolva — az utca oly csendes lesz, mintha élőlény nem laknék benne többé.

De azért nem halt ki teljesen. Hasonlatosan a hitregék rossz szellemeihez neki is örök élet jutott. Valamely bos uálló isten megátkozá, hogy sem nappal, sem éjjel ne legyen nyugodalma... Minduntalan hintók gördülése szakítja meg az éj csendjét s a patkók ütemszerű csattogása elriasztja az álom pillangóját a gyengébb érzésűek szempilláiról... Majd meg egy-egy elhaladó vig compánia éneke rezenti meg az ablakokat... S az örökös kapukules nyikorgás kétségbeejti — a kapuban szundikáló boltörököt...
S o m r é t i.

Esperességi közgyűlés.

A b é k é s i ág. hitv. ev. Esperesség f. hó 8-án tartotta meg közgyűlését Orosházán. A reggel 7 órakor kezdett isteni tisztelet befejeztével A c h i m Adám esperes a nagyszámban egybegyűltek üdvözlése után fölolvasta évi jelentését az Esperességben történt eseményekről és változásokról, melyek az egyház virulását igazolják. Az O s z t r o l o e k y Géza elhunytával megüresedett esp. felügyelői elnöki szék ideiglenes betöltésére Z s i l i n s z k y M i h á l y kéréstén föl. T a t a y István fölolvasta szónoki fordulatokbanguzadag búcsubeszédét, melynek hatása harsány éljenekben nyilvánult. A lemondás elfogadása mellett az Esperesség jknyvébe vétetni határozta a volt igazgató s tanár sokszerű érdemeiért való elismerését és köszönetét. A folyó ügyek tárgyalását s különféle szakbizottságok kiküldését követte az új igazgató megválasztása. B e n k a Gyula a kitűnő tanferfiu lelkes és hosszantartó eljenzés között egyhangulag választatott meg 3 évre a szarvasi főgymnasium igazgatójaul. Köszönő és az elfogadás iránt tett szép nyilatkozatát hasonló lelkesedéssel fogadta a közgyűlés, ép úgy a lefolyt tanévről tett igazgatói jelentését is melyet többek elismerő felszólalása követett. H a v i a r Dani lemondása az esp. consisterium alelnökségéről nem fogadtatott el. Az esperesi és felügyelői állás betöltése czéljából a szavazatok beküldésére aug. hó 12 ke tüzetelt ki zárhatáridőül. A kerületi gyűlésre követekül az elnökség, K e m é n y Mihály, H a v i a r Dani, dr. L á s z l ó Elek és T a t a y István az egyháziak közül H r d l i e s k a Károly, L i n d e r Károly és K o r e n Pál küldettek ki. Az orosházi egyes hívek részéről Veres József és társai ellen beadott panasz, az espereshez tetetett át, a mennyiben adminisztratív uton való elintézés tárgyal képezné. A délután 1 órakor az „Alföld” vendéglo nagy termében mintegy 200 teritékü bankett tartatott, melyen egymást érték a felköszöntések,

csak egy is épen marad, ez is elég arra, hogy a jövő évben sok száz holdat elleljen, mert az aszat-virág magja fehér bolyhos pihekben székel, melyeket szerte hordoz a pusztán a légáram, hogy az első eső beverje a barázdába.

De legveszedelmesebb és régtől fogva esküdt ellensége a buzának — r o z s d a. Ez nem láttatja magát, hasztalan is török rajta a fejüket az emberek, se a tanyáját, se származását nem ismeri senki; alattomban érkezik meg majd minden tavaszon, sokszor már őszkor is, hogy orgyilkos módra birokra keljen a búzával életre halálra. Egyik gazda a sok esőt okolja a rozsdáért, másik a szárazságot; egyik a hideget javalja ellenében, másik a száraz meleget. Ugy vagyunk vele éppen, mint a fogfájással, mindenki tud orvos ságot ajánlani ellene is mégis mennyi embernek fáj a foga. Olyan, az a rozsdá, mint a dühöngő; hol a meglett, korai vetésben pusztít, hol a gyöngébb kései búzát támadja meg öldöklő szándékkal. az idén már kora őszön találkoztam vele, a nap felé tartván a zöldbuzalevelet, apró vörös foltoeskákat láttam rajta és figyelemmel kísértem lassu, öldöklő munkáját. De a buza szépen daczolt vele mind e mai napig, az áprilisi esőzések után a bnzaleveleit fehérre perzselte le a rozsdá. de a buza büszkén hanyta ki magasra fejét, a szára ép és sima.

Most a rozsdá finom vörös porral hinté be a kalászban lévő gyermeket, mert ő nem csak

igy Haan Lajos az elnökségért, kik Csaba büszkeségei, — Zsilinszky Mihály az esperesség felvirágzására, Achim Adám az orosházi egyházért, Horváth Sámuel Haan Lajosért, Haviar Dani a két jegyzőre: Koren Pálra és Harsányi Sándorra, Koren Pál Tatay Istvánra, ifj. Jeszenszky Károly s később Tatay István Haviar Danira, Veres József Benka Gyulára, dr. László Elek az esperességi gyűlésen jelen volt vendégekre stb. A banketről lelkes hangulatban oszlottak el a vendégek d. u. 3 órakor a közgyűlés 4 órakor leendő folytatására. A jövő közgyűlés f. évi szpt. bő elején Töt-Komlóson fog megtartatni.

Ujdonságok.

— P á l y á z a t. A szarvasi ág. hitv. ev. főgymnasium felső osztályaiban a classica philologiai tanszékre ideiglenesen 600 forint évi díj mellett oklevales helyettes tanár kerestetik. Pályázni öhaj-tók bizonyítványaikat aug. 2-ig Szarvasra az esperességi hivatalhoz beküldeni kéreletnek. Szarvas, jul. 10. Achim Adám, esperes.

— L e á n y i s k o l a i közvizsgálat. A szarvasi társulati elemi és polgári leányiskolában Nt. A c h i m Adám esperes elnökle mellett jul. 11-én tartatott meg a közvizsga a következő rendben: Déléltős-12 óráig. 1. Elemi I. és II. oszt. Olvasás, beszéd gyakorlatok és nyelvtan. Krecsmer Irén. — Német nyelv. Bretz B. 2. Elemi III. és IV. Olvasás, nyelvtan. Mennységtan, Német. Bretz Berta. 3. Polgári I. Magyar nyelvtan. Fő dráza. Lehr Emma. Szám-tann. Természettudomány. Kinczel Emilia. 4. Polgári II. III. IV. Földrajz. Mihálfi. Szám-tann. Természettudomány. Kinczel Emilia. Magyar. Moracsik. Történelem Mihálfi. Délután 3-6 óráig. 5. Elemi I. és II. oszt. Mennységtan. Éneklés. Krecsmer Irén. 6. Elemi III. és IV. Földrajz és természetrajz Bretz Berta Éneklés Krecsmer Irén. 7. Polgári I. oszt. Német és francia nyelv. Lehr Emma. II. III. IV. Német és francia nyelv. Lehr Emma. IV. Vegytan. Konyha kertészet és háztartástan. Könyvtétel Kinczel Emilia. I. II. III. és IV. Ének. Benka Gyula. A rajzt Krecsmer Irén és Lehr Emma, a szépírást Kinczel Emilia taníták. A kézimunkát az elemi osztályokban Krecsmer és Bretz a polgáriakban Lehr és Kinczel vezették. A dolgozatok a közvizsga idején közszemlére voltak kitéve. Az intézetben, és pedig az elemi I-IV osztályokban összesen 32, a polgári I-IV osztályokban pedig 39 növendék nyert oktatást. Az elnök a vizsgálat eredményéről elismerőleg nyilatkozott.

— G y o m á n f. é. július 1-én jótékony zsidó nőegylet alakult. Az egyletnek eddigelé 3 alapító és 30 rendes és 23 pártoló tagja van. Elnöke Lang Ignáczné, alelnöke Ehrman Ignáczné, pénztárnok Ficher Miksáné, titkára Kner Izidor, a választmány pedig áll: Bleier Adolfné, Grimm Sámuelné, Klein Adolfné, Neuman Józsefné, Schreiber Adolfné, Klein Adolfné asszonyokból. — Az egylet czélja emberbaráti és közmívelődési szempontból — tekinteten kívül hagyva a felékezeteket — jótéteményekben gyakorolni, egészen a modern kor színvonalán áll. Mindenesetre csak gratulálhatunk a gyomaiaknak.

— A z á l l a m i közép-ipartanoda igazgatóságától. A budapesti állami közép ipartanoda igazgatósága felhívja mindazon szülöket gyámokat a kik gyermekeiket a jövő tanévre a közép-ipartanodába kívánják adni, hogy azokat az általuk vá-

gyilokkal, de édes ízű méreggel is dolgozik, de a buza szeme szépen keményedik, rajta van már a piros bogár, mely éresét jelzi. Ilyenkor, Péter-Pál napja után folyik a legelkeseredettebb harc a két rég ellenség között, melybe szokszor egy harmadik fél, az időjárás is beleavatkozik, hol az egyik, hol a másik felet segítvén a harcban. A rozsdá ha másképen nem boldogul, orgyilkos módra a torkán, közvetlenül a kalász alatt ragadja meg a búzát, hog elvonja a nedvet tőle és a nap forró hevétől siettetve, korán érlelje meg a magot vékony, csenevész korcosszülötté.

Most az időjárás — úgy látszik — a buza pártján áll, hús szellőjével zizegő hullámban tartja a széles alföld ezüstös kalásztengerét, és a sok csapás után, melyet ez a szivós és mindennel dacoló növény kiállott, — Megfogya bár de törve nem — sár a zsendülésbe burult a vetés a magyar sikságon, hogy ma már sok ezer érdes munsás kéz — „a barna paraszt, kezében villám-üstökével” — a kánikula hevében nagy sebtében letakarítsa sok millió ember mindennapi kenyérét.

Ti jólétben dúskáló és a nyári nap hevé elől hús fenyesek közé menekülő gazdagok, tudjátok-e, hogy mennyi gondot és mennyi verejtéket jelenl az a szegéyek imájában foglalt néhány szó hogy:

„Add meg minkünk a mindennapi kenyérünket!”

B á c s k a i A l b e r t.

lasztandó szakhoz tartozó valamely műhelyben vagy gyárban az építészeti szakra készülőkét pedig építkezésnél helyezték el a nyári szünidőre, mert ezután a felvételnél a gyakorlati előképzettség is mind szigorúbban megkivántatik. Azon tanulók, akik valamely közép iskolai negyedik osztályának bevégezése után lépnek a közép ipartanodába, jogosítva vannak az egyéves önkéntességre.

- Színészeti. Városunk színikörében sept. 1-jétől fogva S á g y Z s i g m o n d igazgatása alatt álló színtársulat fogja megkezdeni előadásait. A társulat jelenleg Balassa-Gyarmaton időz.

- S a l a c z F e r e n c z szarasi takarékpénztári igazgató által a következőkre figyelmeztetik a lakosságot: Tudomásomra jutott, hogy akik a takarékpénztárból akár betáblázás akár váltóra

kölcsönt akarnak kapni közbenjárókat kérnek fel, akiknek aztán a pénz megszerzése czime alatt 1. 2. sőt 3. perzentet is fizetnek a munka és stempli költségen felül ezen zsarolás ellenkezik a takarékpénztár czéljával, s rossz hirbe hozza az intézetet, sőt drágává teszi a pénzkölcsönzést: más részről pedig a kölcsönvevőt felette megkárosítja s elidegeníti az intézettől. Ezen zsarolásnak és visszaélésnek elejét karván venni, er-tesítetik a lakosságot, hogy a ki a takarékpénztárból kölcsönt akar szerezni jelentkezék egyenest Salacz Ferencz igazgatónál s minden hitelképes egyén biztosítatik, hogy a kölcsönt megkapja a nélkül, hogy közbenjárási díjat csak egy krnyit is fizetnie kellene hasonlóképp figyelmeztetik, hogy előlegesen a ki kölcsönt akar kapni, nem szükséges hogy telekkönyvét kivége s arra 1—2 frtot

kölsön, arra csak akkor lesz szüksége ha a kölcsön megszavaztatik; mert aki előre kivési, s kölcsönt nem nyer, ezen 1—2 frtot hasztalan dobja ki. Végül bárkinek bármilyen tekintetben kérelme van az intézethez vagy panasza az felhivatik, hogy ezen kérelmét vagy panaszát előszóval adja elő az igazgatónak; nem szükséges hogy azt írásba foglal- tassa; s azért szintén fizessen. Szarvason, 1884. június 16. Salacz Ferencz igazgató.

- S a j t ó h i b a. Lapunk multheti számában a Táncsicsra vonatkozó közlemény utolsó sorai így olvasandók: Mint utolsó jobágy Simeonnal ő is elmondható: Bocasid el uram szolgádat békességgel!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mihálfi József.

H I R D E T É S E K.

182. szám /1884. végh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b. gyulai kir. törvenyszék 3407 számú végzése által Golián János szarvasi lakos javára Golián János endrődi lakos ellen 160 frt tőke, ennek 1884. év február hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 49 fét 47 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 660 frt 95 kr-ra becsült festő-vászon, kendők és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1408 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Endrődön alperes lakásánál leendő eszközzésére 1884-ik év Juliushó 21-ik napjának délelőtti 9. órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szarvason 1884-ik év Juliushó 2. napján.

Terray László,
kir. bírósági végrehajtó.

918/884.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. bíróság mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy Deütsch Adolf és Franko Demeter szarvasi lakos végrehajtóknak Pollák Mózes (Mór) sztandrasi lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szarvasi kir. bíróság területén lévő szt. András községében fekvő 370-ik számú tjkvben foglalt A. t. 1. r. sz. a. 127. □ öl beltelekből és rajta lévő építményből. — A t. 2. r. sz. a. 12^{800/1600} hold szántó és t. 4. rsz. a. kaszálló 1323. ^{2/10} □ öl földekből egy nyolczad részben Pollák Mózes (Mór) illető birtok hányadokra az árverést 1041 frt. 75 kr-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi auguszt hó 11. napján délelőtti 18 órakor Szt. András község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 104 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novbr. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszter rendelet 8 §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A Szarvasi kir. bíróság telekvi hatósága 1884 május 15.

Kontur József,
kir. járásbíró,

H I R D E T É S.

Egy jó magaviseletű ifjú ki legalább két gymnasiális osztályt végzett, **tanulóul** felvétetik **Bozeskó János** vas és fűszer kereskedésében Öcsödön.

Értekezhetni Szarvason **Melis Lajos** úrnál.

3—3

Alúlirott tisztdelettel értesíti a t. szülőket, hogy e hó 15-ikétől kezdve minden nemű kézimunkában oktatást ad, ugyszintén felső ruha szabászatban is.

2—1

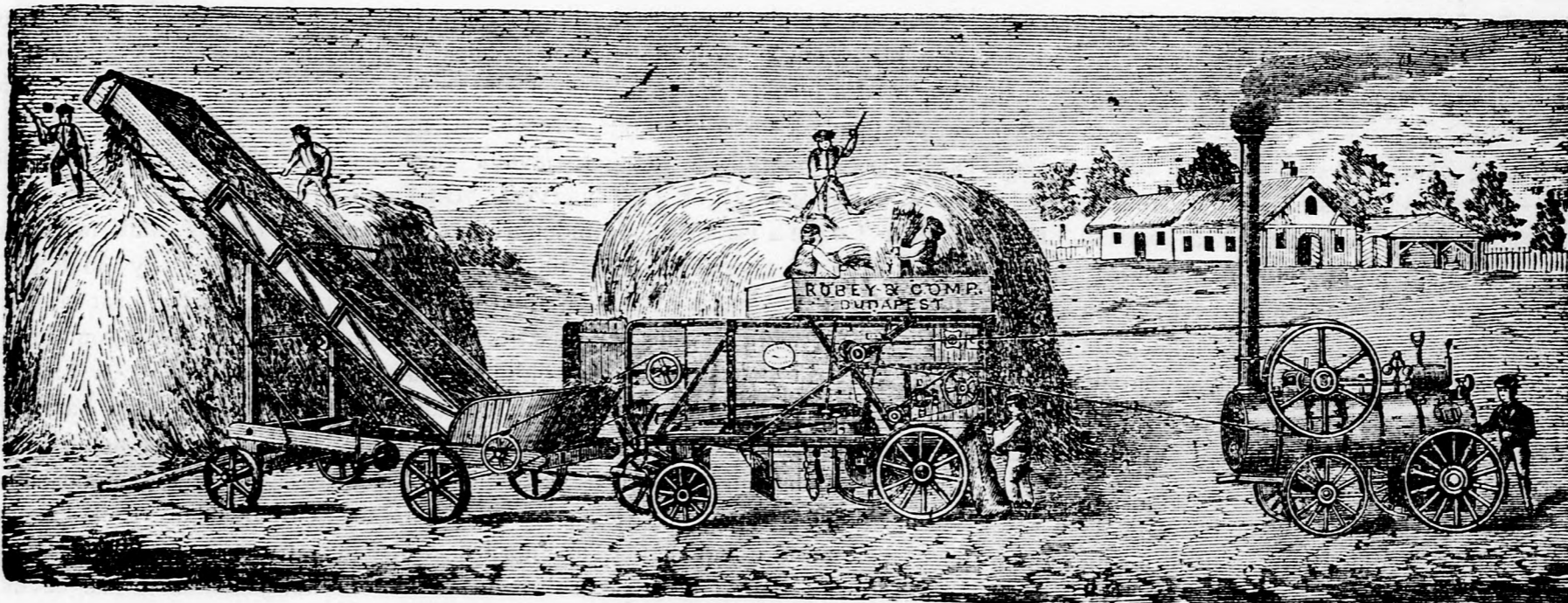
Lukesch Ilona,
oklv. ipartanítónő.

ROBEY & COMP.

Budapest Üllői-ut 35.

18—18

Gőzcséplőgép-készleteket venni szándékozók sziveskedjenek a gyári árak iránt Robey & Comp-hoz mint az **eredeti vasgerendás cséplőgépek gyárosaihoz** fordulni. 2^{1/2}, 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű cséplő szedetek gyárunkban mindenkor készleten vannak.

Nyomatott Szarvason, Szikes Antal könyvnyomdájában 1884.